

Antwoord. Uitlaatgassen van *niet goed functionerende* (d.w.z. geen volledige verbranding gevende) diesel- (en benzine-) motoren bevatten geringe hoeveelheden carcinogene stoffen. Het is tot nu toe niet gelukt met één hiervan bij proefdieren primaire longgezwollen te verwekken; wel ontstonden huidcarcinomen bij applicatie van de gezamenlijke, in de uitlaatgassen van dieselmotoren voorkomende, aromatische koolwaterstoffen op de huid van muizen.

De bekende kankeronderzoeker HUEPER¹, die gelooft dat een belangrijk deel der cryptogenetische kankers wordt veroorzaakt door reeds bekende of nog niet geïdentificeerde chemische carcinogenen, zegt van de voor dieren krachtigst kankerverwekkende stof die in de uitlaatgassen van dieselmotoren voorkomt, het 3,4-benzopyreen: „its role as a human carcinogen is not firmly established”.

Statistisch is er niet gebleken, dat longcarcinoom bij garagepersoneel, auto-monteurs, chauffeurs en andere personen, die veelvuldig en soms intensief aan uitlaatgassen zijn blootgesteld, vaker voorkomt dan bij overige groepen der bevolking; het is echter niet verantwoord, op grond hiervan de mogelijkheid van een oorzakelijk verband tussen inademing van de uitlaatgassen van dieselmotoren en het ontstaan van longkanker te verwerpen, gezien het feit dat men slechts betrekkelijk korte tijd voertuigen gebruikt die door dieselmotoren worden gedreven.

Wanneer men zorgt voor een zo goed mogelijke afvoer van de uitlaatgassen in de garages, hetgeen ook ter voorkoming van koolmonoxydevergiftiging noodzakelijk is, bestaat er naar onze mening geen reden om de toepassing van dieselmotoren te ontraden.

Literatuur: ¹W. C. HUEPER (1955) *Arch. industr. Hlth.* **11**, 494.

ZWEMMEN EN ZOGSECRETIE

Vraag No. 82. Heeft zwemmen invloed op de zogsecretie? Kan men een moeder, die haar kind zoogt, toestaan, geregeld te gaan zwemmen?

Antwoord. Het is geenszins nodig dat een normale, zogende vrouw zich van iedere lichamelijke inspanning onthoudt. Wel dient men te bedenken, dat de verzorging van de zuigeling en de overige huishoudelijke bezigheden meestal reeds een vrij grote inspanning vergen. Sportbeoefening met mate, liefst in de open lucht, mag echter zeker niet als schadelijk gelden.

Van geregeld zwemmen — mits dit niet ontaardt in het leveren van krachtprestaties — is geen ongunstige invloed op de zogsecretie te verwachten.

INGEZONDEN

ELASTIEKEN KOUSEN EN SPATADEREN

Naar aanleiding van de beantwoording¹ van vraag 74 zou ik nog een aanvulling willen plaatsen bij de mededeling van de Redactie, dat elastieken kousen, als ze uitgerekt zijn, alle waarde hebben verloren. Deze uitspraak gaat op, als zo'n patiënt de kous ook inderdaad niet meer draagt. Doet hij dat wel, dan is een dergelijke kous vaak bepaald schadelijk. Een elastieken kous is naar mijn ervaring het snelst gesleten aan voetstuk en enkelgedeelte. De kous snoert dan de voet en de enkel af, en doet het oedeem verergeren of een *ulcus cruris* ontstaan.

Daarom is, hoewel kosmetisch minder geslaagd, een elastisch windsel meer aan te bevelen, dat vooral voor de smallere beurs het voordeel heeft, dat een gerekt of versleten stuk eenvoudig wordt afgeknipt en door een nieuw stuk wordt vervangen. Bovendien leert de patiënt vrij spoedig hoe hij de spanning in het windsel van beneden naar boven geleidelijk kan verminderen, en de druk op het bovenenkelstuk is vaak beter dan die van een aangemeten kous.

Literatuur: ¹Vraag 74 (1956) *Ned. T. Geneesk.* **100**, 2008.

Noordwolde (Fr.), 18 juli 1956

TJ. LEMAIN, arts